

8. Ratoshnyuk T.M. Upravlinnya yakistyu yak zasib znizhennya rizikovosti galuzi hmelyarstva / T.M. Ratoshnyuk, O.M. Nikolik, T.Yu. Sitnikova // Ekonomika APK. – 2008. – No 9. – S. 103-108. [in Ukrainian]
9. Dovgalyuk V.I. Rozvitok galuzi hmelyarstva v UkraYini / V.I. Dovgalyuk // Ekonomika APK. – 2011. – 10. – S. 30-33.
10. Sitnikova T.Yu. Chinniki vplivu na efektyvnist virobnitstva hmelyu / T.Yu. Sitnikova // zbirnik naukovih prats «Agropromislove virobnitstvo Polissya» Institut s.-g. Polissya NAAN, 2011, No 4. – S. 124-127. [in Ukrainian]
11. The Barth Report 2011/2012 [Elektronniy resurs] // Joh. Barth & Sohn. – Nuremberg, 2012.
12. Venger V.M. Tehnologiya viroschuvannya ta zahistu hmelyu vid shkidlivih organizmiv / V.M. Venger, S.O. Tribel, O.M. Lapa ta in. // K.: Kolobig: Feniks, 2011. – 196 s. [in Ukrainian]
13. Kovtun M.G. Naukove zabezpechennya rozvitku hmelyarstva Ukraini / M.G. Kovtun, A.O. Godovaniy // Hmelyarstvo Ukraini. – 1995. – S. 82-85. [in Ukrainian]

Надійшла 11.02.2014; рецензент: д. е. н. Хрущ Н. А.

УДК 339.137.2

I. В. АНГЕЛКО

Інститут підприємництва і перспективних технологій Національного університету «Львівська політехніка»

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ОЦІНКИ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ КРАЇН

У статті розглянуто теоретичні засади міжнародної конкурентоспроможності країн, визначено фактори її підвищення, охарактеризовано різні методичні підходи та критерії оцінювання конкурентоздатності країн, розкрито їх суть і специфіку застосування. Визначено позиції України в міжнародних рейтингах за окремими критеріями індексів конкурентоспроможності, які використовуються Світовим економічним форумом та Міжнародним інститутом менеджменту.

Ключові слова: міжнародна конкурентоспроможність країн, конкурентні переваги, конкурентне середовище, конкурентні позиції, рейтинг конкурентоспроможності країн, конкурентний статус, індекс глобальної конкурентоспроможності.

I. V. ANHELKO

Lviv Polytechnic National University

METHODOLOGICAL APPROACHES EVALUATION TO THE INTERNATIONAL COMPETITIVENESS

In the current economic conditions influence the spread of globalization on the development of economic relations requires the provision of a sustainable competitive advantage of the economy. Competitive edge of the economy is crucial criterion for the effectiveness of its operation, the result of progressive change that promotes opportunities for human development, the effectiveness of its social production and economic growth. The aim of the proposed work is to present and summarize the main methodological approaches evaluation to the international competitiveness in the contemporary economy. The criteria of estimating countries used by international organizations such as World Economic Forum and International Institute of Management in the Lozan are considered in the article. The rating of Ukraine with the help of systematize criteria competitiveness countries by international organizations is researched. Also the strong and weak sides of the Ukrainian economic are analyzed. It is noted that only if the execution of complex actions address key negative factors and structural changes in the quality management field can increase the competitiveness of Ukraine and improve the position of its socio-economic development in international rankings.

Keywords: international competitiveness, competitive advantage, competitive environment, competitive position, competitiveness ranking, competitive status, Global Competitiveness Index.

Вступ. В сучасних умовах господарювання поширення впливу глобалізаційних процесів на розвиток світових господарських зв'язків вимагає забезпечення стійких конкурентних переваг економіки країни. Власне, конкурентні переваги економіки країни є визначальним критерієм ефективності її функціонування, результатом прогресивних змін, що сприяє розширенню можливостей людського розвитку, ефективності його суспільного виробництва та економічного зростання. Разом з тим, за допомогою оціночного рівня конкурентоспроможності соціально-економічного розвитку країни можна визначити її позиції на міжнародній арені.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні основи конкурентоспроможності країн, причини та умови її формування, напрями покращення і методологічні засади забезпечення досліджували багато вчених. Зокрема, вагомий внесок у дослідження конкурентоспроможності країн та підвищення її рівня зробили зарубіжні вчені: Г.Азоев, Р.Барро, А.Бранденбургер, А.Варнер, Д.Веймер, Р.Вернон, М.Гальвановський, Г.Груббер, Ч.Джонсон, Р.Кангер, К.Ланкастер, Р.Лукас, В.Нордхауз, М.Портер, П.Ромер, Д.Стігліц, Р.Фатхутдінов та ін. Серед вітчизняних учених, які ґрунтовно досліджували зазначену проблему, насамперед необхідно назвати Л.Антонюк, О.Білоруса, Т.Борисову, Б.Губського, Б.Кваснюка, О.Кузьміна, І.Крючкову, Д.Лук'яненка, Ю.Пахомова, А.Поручника, С.Панчишина, А.Уніят та ін.

Постановка завдання. Незважаючи на значну кількість праць, присвячених конкурентоспроможності країн, в умовах глобалізації залишається необхідність дослідження її сучасного стану, чинників впливу, тенденцій розвитку та шляхів підвищення.

Метою запропонованої роботи є висвітлення та узагальнення основних методичних підходів оцінки конкурентоспроможності країн в сучасних умовах господарювання.

Основний матеріал дослідження. Насамперед необхідно зазначити, що незважаючи на досить інтенсивну історію досліджень конкурентоспроможності, досі серед вітчизняних і зарубіжних вчених не існує єдиної думки щодо визначення поняття «міжнародна конкурентоспроможність країн». Проблема полягає не лише в трактуванні, а й у використанні взаємопов'язаних однопорядкових категорій, таких як конкуренція, конкурентні переваги, конкурентні позиції і конкурентний статус. Разом з тим, аналіз наукових публікацій дає змогу стверджувати, що на думку деяких вчених поняття міжнародної конкурентоспроможності країн як такого не існує. Так, науковці констатують, що країни не конкурують між собою на світовій арені, а лише корпорації, а в умовах глобалізації конкуренція між державами взагалі зникає, що позбавляє сенсу досліджувати конкурентоспроможність країн. На наш погляд, за умов посилення тенденцій інтеграції та глобалізації у світовій економіці конкурентна боротьба між країнами не тільки не зникає, а навпаки загострюється та набуває нових форм свого прояву.

У загальному, конкурентоспроможність – це володіння суб'єктом певними властивостями, які дають йому можливість розвиватись на інноваційній основі та перемагати у конкурентній боротьбі [1]. За відсутності таких властивостей, суб'єкт господарювання не спроможний вступити у тривалу конкурентну боротьбу на відповідному ринку. Тому, конкурентоспроможність можна також трактувати і як здатність країни протистояти міжнародній конкуренції на внутрішньому ринку та ринках інших країн. При цьому, конкурентоспроможність держави та її економічний успіх визначаються наявністю в ній конкурентоспроможних галузей, виробництв, регіонів та їх якісним поєднанням у комплексі з іншими факторами [2, с. 54].

Головним макроекономічним фактором підвищення конкурентоспроможності країни, причому незалежно від рівня її соціально-економічного розвитку, є цілеспрямоване та активне використання інструментів системи підтримки міжнародної економічної діяльності, які в умовах формування глобальної торгової системи поділяються на політико-правові, інформаційно-аналітичні та фінансово-економічні.

Факторами високої конкурентоспроможності країни є також її сприйнятливість до інновацій та здатність її суб'єктів оперативно реагувати на зміни у світовому попиті та структурі виробництва. Як відомо, успіх сучасних розвинених економік залежить від забезпечення інноваційними технологіями у сфері менеджменту, інституційними інноваціями, стратегіями розвитку, методами управління та організації, що створюють середовище для інновацій і ефективного застосування технологій. Національні економіки, яким вдалося розвинути внутрішні інноваційні можливості щодо швидкої адаптації і відновлення, матимуть конкурентні переваги, стабільні в довгостроковому періоді. Це передбачає відмову від надмірної залежності від дешевої та відносно некваліфікованої праці, як джерела конкурентоспроможності на користь підготовки робочої сили, збільшення зусиль щодо впровадження і поширення технологічних інновацій для підвищення ефективності використання факторів виробництва. Адже вигреш від інновацій отримують ті країни, які створюють відповідні можливості. Цільовий розвиток потенціалу національної економіки залежить від постійного поліпшення і модернізації всіх сегментів національної економіки та створення передумов для отримання послідовного ефекту з метою забезпечення постійного соціального, економічного та технічного прогресу [3, с. 42].

Таким чином, міжнародна конкурентоспроможність країни – це здатність країни створити таке національне бізнес-середовище за умов вільного справедливого ринку, в якому вітчизняні товаровиробники можуть постійно розвивати свої конкурентні переваги, займати та утворювати стійкі позиції на певних сегментах світового ринку, завдяки потужному економічному потенціалу, що забезпечує економічне зростання економіки на інноваційній основі, розвинутій системі ринкових відносин, володінню значним інтелектуальним капіталом та інвестиційними ресурсами, гнучким реагуванням на зміну світової кон'юнктури та, відповідно, диверсифікацією виробництва, максимально відстоюючи реалізацію національних інтересів заради економічної безпеки та високих стандартів життя населення [4, с. 7].

Для визначення конкурентоспроможності національної економіки та показників, які її характеризують використовують різні підходи. Власне застосування останніх залежить від специфіки конкретного рівня.

У теорії та практиці міжнародних економічних відносин визначення конкурентоспроможності проводять на мікро-, мезо- та макрорівнях. Зокрема, на мікрорівні визначається конкурентоспроможність фірми за допомогою таких показників як прибутковість, рентабельність, продуктивність праці, ліквідність і кредитоспроможність, а також – якість продукції, ступінь задоволеності споживачів та інші. На мезорівні визначають конкурентоспроможність галузі та кластерів за допомогою середніх та торговельних показників діяльності фірм певної галузі [2, с. 58–59]. На макрорівні визначають конкурентоспроможність країни за допомогою таких показників, як динаміка прибутків населення, ефективність використання усіх видів ресурсів, темпи інфляції, рівень зайнятості, сальдо торговельного балансу, питома вага високотехнологічного експорту та інші. Дослідження міжнародної конкурентоспроможності країни також здійснюють за допомогою визначення конкурентоспроможності її територій та регіонів, де відбуваються соціально-економічні процеси.

Загалом для оцінки міжнародної конкурентоспроможності країни використовують кількісні (hard data) та якісні (survey data) методи (експертні та соціологічні). Кількісні – базуються на застосовуванні математичних і статистичних методів аналізу показників. Ці методи здебільшого застосовуються для оцінки обсягів ринку в грошовому чи натуральному вираженні, цін, витрат і факторів, які на них впливають. Використовують ці методи у своїх дослідженнях, насамперед, консалтингові фірми, які оцінюють конкурентоспроможність різних країн світу та роблять конкретні техніко-економічні обґрунтування різних методів і підходів до їх підвищення. Кількісний аналіз доповнює якісний, оскільки не всі фактори та механізми зростання конкурентних переваг нагромадження потенціалу конкурентоспроможності, можна виміряти. Якісні методи оцінки достатньо точні, хоча й дають можливість оцінити явище лише через певний проміжок часу [5, с. 14].

Серед найбільш відомих центрів по вивченню конкурентоспроможності країн виділяють: Інститут стратегії та конкурентоздатності (Institute For Strategy and Competitiveness) при Гарвардському університеті (США), Міжнародний інститут розвитку менеджменту (International Institute for Management Development (IMD Business School) (Лозанна, Швейцарія), Світовий економічний форум (World Economic Forum) (Давос, Швейцарія). Щорічно кожний із зазначених центрів публікує власні результати вивчення конкурентоспроможності країн світу та на їх основі складає рейтинги. При цьому, кожний із центрів використовує власну методологію дослідження та дотримується своїх ексклюзивних критеріїв при складанні шкали конкурентоздатності економік країн і регіонів. Так, в Інституті стратегії та конкурентоздатності вивчають конкурентоспроможність переважно в корпоративній площині, у швейцарських ж центрах розраховують рейтинги конкурентоспроможності країн і регіонів.

В цілому, системність і тривалість проведення щорічного моніторингу поточної конкурентоспроможності країни (економіки) відповідними установами, міжнародне визнання цих рейтингів та чуттєва рефлексія ринку на результати досліджень, свідчать про високий професійний підхід та компетентність фахівців при визначенні критеріїв оцінювання і їх розподілу за групами.

У світових табелях про ранги, для визначення рейтингу конкурентоспроможності, використовуються багатofакторні векторні моделі, показники яких згруповані у вісім агрегованих груп, а саме:

- внутрішній економічний потенціал;
- зовнішньоекономічні зв'язки;
- державне регулювання;
- кредитно-фінансова система;
- інфраструктура;
- система керування;
- науково-технічний потенціал;
- трудові ресурси.

Міжнародний інститут розвитку менеджменту під час складання рейтингу конкурентоспроможності країн (The World Competitiveness Yearbook), який оприлюднюється щорічно, починаючи з 1989 року, використовує 333 критерії по чотирьох показниках: стану економіки, ділового середовища, інфраструктури та ефективності держуправління. Особливістю складання даного рейтингу є й те, що аналіз здійснюється за двома групами країн, поділеними, відповідно, до кількості мешканців. Так, до першої групи входять країни, де населення більше 20 млн. мешканців, до другої – менше 20 мільйонів. При цьому, для визначення рейтингу 60 країн використовується інформація 52 дослідницьких інститутів світу, які є партнерами IMD.

У 2013 році в рейтингу конкурентоспроможності IMD Україна посіла 49-е місце. Лідерами ж даного рейтингу були: США, Швейцарія, Гонконг, Швеція та Сінгапур [6].

Світовий економічний форум для складання рейтингу міжнародної конкурентоспроможності країн використовує індекс глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index), який щорічно з 2004 року розраховується Організаційним комітетом. Даний індекс дає можливість оцінити сукупну дію факторів, що впливають на економічний розвиток та ефективність використання наявних ресурсів у середньо- та довгостроковій перспективі, а також здатність економік забезпечувати більш високу продуктивність бізнесу, і як наслідок, більш високі темпи економічного зростання й економічного добробуту нації. Індекс має 113 змінних, які детально характеризують конкурентоспроможність країн світу, що знаходяться на різних рівнях економічного розвитку. Всі змінні об'єднані в 12 контрольних показників, серед яких найбільше значення для характеристики зовнішньоекономічної сфери країни мають індекси: якості державних інститутів; якості інфраструктури; макроекономічної стабільності; ефективності ринків; технологічної готовності; сприяння бізнесу; інновацій.

У загальному рейтингу індексу глобальної конкурентоспроможності 2013–2014 роках лідерські позиції зайняли Швейцарія (5,67 бала), Сінгапур (5,61 бала), Фінляндія (5,54 бала), Німеччина (5,51 бала), США (5,48 бала) та Швеція (5,48 бала). Україна у даному рейтингу посіла 84-е місце серед 148 країн світу, отримавши 4,05 бали з 7 можливих. З усіх показників даного індексу Україна здобула лідерство лише в охопленні населення освітою (13-е місце). Перевагами України над іншими країнами також були якість залізничної інфраструктури (25-е місце), якість математичних та природничих наук (28-е місце), обсяги

внутрішнього та зовнішнього ринків (відповідно 36-е та 37-е місце), висока якість людського потенціалу, відсутність тероризму, стихійних лих та епідемій. Водночас, найгірший стан справ в Україні спостерігався з оподаткуванням та інвестуванням (145-е місце), якістю доріг (144-е місце), захистом прав власності та стійкістю банків (143-е місце), обтяженням митними процедурами, впливом податків на стимулювання праці, здатністю країни до втримання талантів (140-е місце) [7].

В цілому, аналіз основних показників індексу глобальної конкурентоспроможності свідчить про згубний вплив управлінської сфери на розвиток бізнесу та залучення інвестицій, регресуючі процеси у якості надання освітніх послуг та рівня розвитку науки, незначне використання передових інноваційних розробок у виробництві, незахищеність майнових та інтелектуальних прав власності, відтік висококваліфікованих кадрів.

У світовій економічній практиці крім зазначених індексів, які дозволяють скласти уявлення про конкурентні позиції країни у світі, об'єктивно оцінити її міжнародний імідж, стан та тенденції розвитку соціально-економічного середовища, рівень привабливості для потенційних партнерів, виділяють індекс людського розвитку, індекс економічної свободи та індекс легкості ведення бізнесу.

У 2012 році Україна в загальному рейтингу індексу людського розвитку посіла 78-е місце серед 187 країн світу. При цьому, найгірший стан справ спостерігався з рівнем життя (економічним розвитком).

В рейтингу індексу економічної свободи-2014 Україна посіла 155-е місце з 178 країн світу, отримавши 49,3 бали зі 100 можливих. Через таку низьку оцінку Україна перейшла у зону найбільш «невільних» з точки зору економічної свободи країн світу і опинилася на рівні з такими країнами, як Еквадор, Болівія, Ангола, Аргентина, Чад, Узбекистан, Іран та Зімбабве [8].

У загальному рейтингу індексу легкості ведення бізнесу – 2014 Україна зайняла 112-е місце зі 189 країн світу. При цьому, найвищий рейтинг Україна зайняла за легкістю надання кредитів (13-е місце). Найгірші ж позиції Україна одержала в показниках отримання електроенергії (172-е місце), сплати податків (164-е місце), рішення про неспроможність (162-е місце), міжнародної торгівлі (148-е місце), захисту інвесторів (128-е місце) [9].

Висновок. Підсумовуючи, варто зазначити, що міжнародна конкурентоспроможність – явище складне та багатогранне. Її рівень значною мірою визначають ключові характеристики та особливості розвитку економіки країни в умовах глобалізації, а також мікро- та макромоделі її організації і регулювання.

Для оцінки міжнародної конкурентоспроможності країн використовують різні методичні підходи. Власне їх застосування призводить до розходжень (суттєвих і несуттєвих) в дослідженнях та рейтингах.

Загалом, за результатами дослідження визначено, що Україну роблять слабкою не тільки макроекономічна нестабільність (інфляція, високі кредитні ставки, неефективне витрачання бюджетних ресурсів), слабка здатність до адаптації нових технологій через залучення прямих іноземних інвестицій, епідемія корупції тощо, а, насамперед, низька якість суспільних інституцій та несприятливе підприємницьке середовище. Так, практично кожен індекс, що характеризує конкурентні позиції національних економік, має складову, яка так чи інакше стосується державного управління економічними процесами. Саме за цими складовими Україна посідає найнижчі позиції у відповідних рейтингах.

Тому, тільки за умов виконання комплексу дій усунення основних негативних чинників та структурних якісних змін в управлінській сфері можна підвищити конкурентоздатність України та покращити позиції її соціально-економічного розвитку в міжнародних рейтингах.

Література

1. Антонюк Л.Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: регіональний аспект [Електронний ресурс] / Л.Л. Антонюк. – Режим доступу : http://www.kneu.kiev.ua/journal/ukr/article/2005_1_Antoniuk_ukr.pdf
2. Борисова Т.М. Конкурентоспроможність галузі: детермінанти формування та сучасні методи оцінювання / Т.М. Борисова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – № 6. – Т.1. – С. 54–60.
3. Конкурентоспроможність національної економіки / За ред. Б.Є. Кваснюка. – К. : Фенікс, 2005. – 582 с.
4. Уніят А. Критерії та оцінка конкурентоспроможності країн на міжнародному рівні / А. Уніят // Галицький економічний вісник. – 2009. – № 2. – С. 7–13.
5. Конкурентоспроможність економіки України: стан і перспективи підвищення / За ред. І.В. Крючкової. – К. : Основа, 2007. – 488 с.
6. IMD World Competitiveness Center (WCC) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.imd.org/wcc/>
7. The Global Competitiveness Report 2013–2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.weforum.org/content/pages/competitiveness-library>
8. Country Rankings. 2014 Index of Economic Freedom. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.heritage.org/index/ranking>

9. Economy Rankings. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.doingbusiness.org/rankings>

References

1. Antoniuk L.L. Mizhnarodna konkurentospromozhnist krain: regionalnyj aspect [Elektronnyj resurs] / L.L. Antoniuk. – Rezhym dostupu: http://www.kneu.kiev.ua/journal/ukr/article/2005_1_Antoniuk_ukr.pdf [in Ukrainian]
2. Borysova T.M. Konkurentospromozhnist galuzi: determinanty formuvannja ta suchasni metody otsinjuvannja / T.M. Borysova // Visnyk Hmelnytskogo natsionalnogo universytetu. – 2011. – №6. – Т.1. – С. 54-60. [in Ukrainian]
3. Konkurentospromozhnist natsionalnoi ekonomiky / Za red. d-ra ekon. nauk B.E. Kvasnjuka. – K.: Feniks, 2005. – 582 с. [in Ukrainian]
4. Unijat A. Kryterii ta otsinka konkurentospromozhnisti krain na mizhnarodnomu rivni / A. Unijat // Galytskyj ekonomichnyj visnyk. – 2009. – № 2. – S. 7-13. [in Ukrainian]
5. Konkurentospromozhnist ekonomiky Ukrainy: stan i perspektyvy pidvyhcennja / Za red. d-ra ekon. nauk I.V. Krjuchkovoї. – K: Osnova, 2007. – 488 с. [in Ukrainian]
6. IMD World Competitiveness Center (WCC) [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.imd.org/wcc/>
7. The Global Competitiveness Report 2013-2014 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.weforum.org/content/pages/competitiveness-library>
8. Country Rankings. 2014 Index of Economic Freedom. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.heritage.org/index/ranking>
9. Economy Rankings. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.doingbusiness.org/rankings>

Надійшла 15.02.2014; рецензент: д. е. н. Ватаманюк О. З.

УДК 338.24.021.8

О. В. РУДКОВСЬКИЙ

Національний транспортний університет, Київ

КОРПОРАЦІЯ ЯК СУБ'ЄКТ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розглянуто окремі аспекти формування корпоративних економічних відносин у світі і в Україні. На основі досліджень корпорації як одного із суб'єктів економічного процесу, виділено: корпорація, корпоративне управління, корпоративна система, причини виникнення корпорацій, процеси створення корпорацій. Визначено основні характеристики корпорацій як суб'єкта господарювання. Постійні еволюційні тенденції корпоративних структур як у сучасних розвинених ринкових економіках, так і в трансформаційних економіках за рахунок консолідації акціонерного капіталу у великих корпораціях є закономірним явищем. Її об'єктивною основою є складні технологічні ланцюги виробництва, зумовлені процесами поглиблення поділу праці та глобалізації світового господарства, а також тривалий життєвий цикл продукції, що вимагає реалізації на мікроекономічному рівні не лише стандартних функцій виробництва продукції, а й науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, а також маркетингу у відповідній сфері.

Ключові слова: корпорація, корпоративне управління, корпоративні структури.

O. V. RUDKOVSKY

National Transport University, Kyiv

CORPORATION AS A BUSINESS ENTITY

Several specific aspects of corporate economic relations in the world and in Ukraine. Based on studies of the corporation as one of the subjects of the economic process, with emphasis on: corporation, corporate governance, corporate system, causes corporations the processes of corporations. Defined the main characteristics of the corporate entity. Continuous evolutionary trends of corporate structures in both the developed market economies and economies in transition by consolidating holdings in major corporations is a natural phenomenon. Its objective basis is complicated manufacturing process chains due process of deepening division of labor and globalization of the world economy, and long product life cycle, which requires implementation at the micro level is not only standard functions of production, but also research and experimental design operations and marketing in this area.

Keywords: corporation, corporate governance, corporate structure.

Постановка проблеми. Необхідність формування у вітчизняному господарському середовищі ефективної системи ділової взаємодії учасників корпоративних відносин актуалізована процесом динамічної трансформації підприємницького середовища в процесі приватизації, основною організаційною ланкою якого стала корпоративна форма підприємництва. Корпоратизація економіки обумовила зміну всієї системи соціально-економічних відносин на всіх рівнях інституційної структури, що спричинило становлення принципово нової моделі комунікації економічних агентів.

В Україні триває складний процес трансформації соціально-економічних відносин, який характеризується посиленням ролі економічних корпоративних структур. Слід констатувати, що визначився основний напрям соціально-економічної трансформації – це перехід до приватних монопольно-олігархічних і приватно-державних структур. Реальною формою цього процесу є корпоративізм української економіки. На цьому етапі має місце зрощування великих фінансових та промислових груп і заострення конкурентної боротьби за залучення найбільш потужних та важливих об'єктів, ресурсів і територій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемами вивчення наукової категорії “корпорація” у світовій практиці займалися такі провідні зарубіжні економісти, як А.Берлі, В.Меклінг, М.Дженсен,